

LUND UNIVERSITY

Dendrokronologisk analys av Sörmlandstorpet, Stora Valla 1:24, "Tryntorpet", Björnslanda

Linderson, Hans

2020

Document Version:
Förlagets slutgiltiga version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Linderson, H. (2020). *Dendrokronologisk analys av Sörmlandstorpet, Stora Valla 1:24, "Tryntorpet", Björnslanda*. (Dendrorapporter i Lund; Vol. 2020:95). Lund University.

Total number of authors:

1

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

LUND UNIVERSITY

DEPARTMENT OF QUATERNARY GEOLOGY
KVARTÄRGEOLOGISKA AVDELNINGEN
HANS LINDERSON

16 December 2020

Nationella Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, rapport nr 2020:95
Hans Linderson
DENDROKRONOLOGISK ANALYS AV SÖRMLANDSTORPET, STORA
VALLA 1:24, "TRYNTORPET", BJÖRNLUNDA

Uppdragsgivare: Claes Björkman, Odengatan 22, 11351 Stockholm, claes.bjorkman@telia.com
08-6125157 Mobil: 0709-617911

Område: Björnlunda **Prov nr:** 72804-72809 **Antal Prov:** 6

Dendrokronologiskt objekt: Andra våningens, yttervägg P1-3, mellanvägg P4-6.

Resultat:

Dendro nr:	Provnr;	Träd-slag	Antal år (2 radier om ej annat anges)	Splint (Sp) Bark (B) Vankant (W)	Datering av yttersta årsring i provet	Beräknat Fällningsår E(Efter) V(vinterhalv-året)	Kommentarer (mer vågat dateringsförslag inom parantes)
72804	1	Tall	52	Sp 34, W	(1855)		(V 1855/56)
72805	2	Tall	44	Sp 44, W			
72806	3	Tall	40	Sp 26, W	(1797)		(V 1797/98)
72807	4	Tall	48	Sp 32, W	X		
72808	5	Tall	37	Sp 28, W	X		
72809	6	Tall	62	Sp 41, W			

Resultatuppgifter inom parantes är inte helt säkra

Kommentarer till ovanstående resultattabell

Resultatet uppnår inte de kriterier vi ställer på en säker datering. Detta beror på att proverna innehåller för få årsringar, från unga träd samt att de sannolikt är hämtade från skilda områden med betydande avstånd. Det är mycket ovanligt att sex prover eller flera från samma byggnad, passar så dåligt tillsammans. Det kan bero på ovanstående förklaring eller som dateringarna antyder, att de är avverkade vid vitt skilda tider så att ingen stabil medel-kronologi kan bildas. Prov 4 och 5 är dock avverkade samma vinterhalvår år X. Året går inte fastställa.

Samtliga prover är tagna från andra våningen eller motsvarande. Med förbehåll för ovanstående diskussion så är ett rimligt scenario att andravåningen är uppförd 1856 eller något år senare. Vid tillbyggnad av ovanvåningen blev det äldre virket återanvänt. Om detta utgör hela undervåningen eller endast delar av denna är oklart. Den nedre delen av byggnaden eller delar av denna bör därför vara uppförd 1798 eller något år senare.

Hans Linderson, Laboratorieföreståndare, Lunds Universitet

Beskrivning av tabellen ovan

”Dendroidentitetsnummer”, är en unik identitet för varje prov hanterade på laboratoriet.

”Antal år”, årsringar som är analyserade i vissa fall har det inte varit möjligt att mäta årsringsbredden, då har årsringarna räknats, vilket har markerats med ”+n”.

I samma kolumn förekommer någon gång noteringen ”ew” eller ”lw” dessa termer härrör från engelskans early wood (vårved) och late wood (sommarved) och beskriver graden av den yngsta/sista årsringens utveckling. Detta indikerar att virket är avverkat på sommaren.

”splint, vankant, bark” indikerar hur många årsringar som saknas i provet. Förutsatt att provet går att datera och man har vankant eller bark i provet så får man en årsexakt datering (extrema undantag finns). ”nära vankant” uppges när det finns indikationer om detta, till exempel i fältanteckningar eller om en sågskiva följer en naturlig kurvatur i rundvirket. Om vankant (den rundade avslutningen av virket där barken har försvunnit) saknas och splinten syns kan man beräkna fällningsåret med hjälp av splintstatistiken för olika trädslag och förhållanden. Vanligtvis används 17 ± 7 år på ek och en mer varierad bild på tall med en maximal variation på ± 20 år. Saknas splinten (”ej sp”) anges en så kallad ”efterdatering” (*terminus post quem*). Virket får då en äldsta möjliga datering. Teoretiskt kan virket vara hur ungt som helst men mer troligt handlar det om upptill några tiotal år senare avverkning än angivna efterdatering. Detta diskuteras vanligtvis i rapporten. Anges $sp=0$ menas splinten observeras utanför ytterst/yngsta årsring men årsringen är inte inmätt eftersom den inte är komplett.

”Datering av yttersta årsring i provet”, är alltid årsexakt vid en datering. Om provet inte kan korsdateras med en daterad dendrokronologisk serie anges ”ej datering”. Detta uppträder oftast vid ett litet årsringsantal (unga/snabbvuxna/kraftigt nedbrutna träd), udda trädslag (i Sverige är ek och tall bäst), för få prover från den undersökta konstruktionen, störd tillväxt etc.

”Beräknat fällningsår” här görs en beräkning utifrån dateringen av den yttersta årsringen i provet och hur många årsringar som beräknas saknas i provet. Felmarginalen som anges täcker mer än 95 procent av proverna. Finns barken eller vankanten kvar på provet ges dateringen påföljande vinterhalvår om inga andra noteringar har gjorts. Vinterhalvåret avser trädets viloperiod så att ingen årsringsbildning sker i stamvirket, viloperioden påbörjas normalt i augusti och pågår till maj söder om Norrlandsgränsen (ungefär Dalälven). Stamvirkets viloperiod blir succesivt längre mot fjällens trädgräns.

Faktura framställs senare av Lunds Universitet.

Mätresultaten kommer att bevaras på laboratoriet och utnyttjas i universitetets forskning.

Proverna kommer att ingå i RAÄ´s arkiv och förvaltas av laboratoriet

Med hälsning och önskan om fortsatt samarbete

Hans Linderson, Laboratorieföreståndare

Lunds Universitet

Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, Sölvegatan 12, 223 62 Lund

E-post: Hans.Linderson@geol.lu.se

Tel: 046-2227891